

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudců Mgr. Milana Taubera a JUDr. Jana Ryby v právní věci žalobce: **Komerční banka, a. s.**, se sídlem Na Příkopě 33, Praha 1, IČ 45317054, zastoupen JUDr. Jaroslavem Polanským, advokátem, se sídlem Revoluční 15, Praha 1, proti žalovanému: **Celní ředitelství Praha**, se sídlem Washingtonova 7, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 1. 2010, č. j. 10150-2/09-170100-21,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, kterým byla k jeho odvolání změněna rozhodnutí Celního úřadu Kladno

1. ze dne 7. 4. 2009 (správně má znít 2. 4. 2009), č. j. 4943-58/2009-176900-021,
2. ze dne 2. 4. 2009, č. j. 4943-59/2009-176900-021,
3. ze dne 27. 4. 2009, č. j. 4943-60/2009-176900-021,
4. ze dne 27. 4. 2009, č. j. 4943-61/2009-176900-021,
5. ze dne 27. 4. 2009, č. j. 4943-62/2009-176900-021,
6. ze dne 21. 5. 2009, č. j. 4943-63/2009-176900-021.

Těmito rozhodnutími bylo žalobci s odkazem na § 32 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků a čl. 239 odst. 1 celního kodexu Společenství vráceno plnění ručitele za dlužníka, a to ve výši

1. 300 000 Kč,
2. 255 239,56 Kč,
3. 182 447,77 Kč,
4. 272 845,23 Kč,
5. 300 000 Kč,
6. 243 053,22 Kč.

Všechna uvedená rozhodnutí žalovaný změnil tak, že odkaz ve výroku na čl. 239 odst. 1 celního kodexu Společenství nahradil odkazem na § 286 odst. 1 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění platném v době vyměření dovozního cla a daně z přidané hodnoty. Zároveň žalovaný všechna rozhodnutí změnil tak, že celkovou vrácenou částku rozepsal zvlášť na clo a na daň z přidané hodnoty. U vrácení daně z přidané hodnoty doplnil text: „Vrácení daně z přidané hodnoty se provádí za použití celních předpisů ve smyslu ust. § 42 zákona č. 588/1992 Sb.“.

V prvním žalobním bodu žalobce namítá nesprávné posouzení otázky úroku z prodlení z neoprávněně vyměřené a zadržované daně a v této souvislosti i chybné vyhodnocení otázky použití obecných předpisů o správě daní a poplatků. Dle žalobce měl být aplikován § 64 zákona o správě daní a poplatků, a to na základě § 320 celního zákona. Podle názoru žalobce celní předpisy neobsahují úpravu použitelnou na situaci, která v řešeném případě nastala. Konkrétně nelze použít § 285 (resp. § 291 v předchozích zněních) celního zákona. Závěr žalovaného, že žalobce nemá nárok na žádný úrok z prodlení (byť není sporu o tom, že celní orgány daň vyměřily a cca 5 let zadržovaly na základě nezákonného rozhodnutí), shledává žalobce absurdním a odporujícím základním ústavním principům demokratického právního státu. Dále žalovaný dle žalobce vůbec nezohlednil, že nebylo vráceno pouze clo, ale i daň z přidané hodnoty a jeho úvahy jsou v napadeném rozhodnutí nepřezkoumatelné. Na podporu své argumentace se žalobce dovolává rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2008, č. j. 5 Ans 4/2008-93, a ze dne 19. 2. 2009, č. j. 1 Afs 15/2009-105, a nálezů Ústavního soudu ze dne 1. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 29/05, a ze dne 13. 9. 2007, sp. zn. I. ÚS 643/06.

Ve druhém žalobním bodu žalobce poukazuje na to, že žalovaný měl v napadeném rozhodnutí současně rozhodnout o vrácení úroku z prodlení. Žalobce je názoru, že vznik přeplatku ve sporné věci lze považovat za zaviněný správcem daně (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2007, č. j. 7 Afs 140/2005-55). Povinností správce daně tudíž bylo plnění vrátit i bez žádosti subjektu daně do 19. 5. 2004, a protože se tak nestalo, žalobci náleží právo na úrok z přeplatku, a to od 20. 5. 2004 (§ 64 odst. 6 zákona o správě daní a poplatků) do dne, kdy došlo k odepsání přeplatku z účtu správce daně (§ 64 odst. 4 zákona o správě daní a poplatků). Podle názoru žalobce pak celnímu úřadu nic nebránilo, aby dopředu zjistil, zda je vrácená daň vratitelným přeplatkem, dopředu určil, kdy bude vrácená daň z účtu správce daně odepsána, a k tomuto datu úroky vypočetl a daň následně i s úroky z účtu odepsal. Navíc v době rozhodování žalovaného již nemohlo být o výši úroku z prodlení pochyb, když daň již měla být z účtu správce daně odepsána. Žalovaný tak měl sám žalobcem nárokované úroky vypočítat a rozhodnutí celního úřadu změnit tak, aby obsahovaly i tyto úroky. Na této skutečnosti pak podle názoru žalobce nic nemění ani to, že v současné době probíhá před žalovaným samostatné odvolací řízení týkající se vrácení úroku z předmětného přeplatku. Toto řízení inicioval žalobce, když z opatrnosti požádal o vrácení přeplatku - úroku z prodlení souběžně s odvolacími řízeními, jehož výsledkem bylo i napadené rozhodnutí. V tomto odlišném řízení celní úřad rozhodnutím ze dne 27. 8. 2009, zn. 14478/2009-176900-021, zamítl žádost odvolatele o vrácení úroků z přeplatku. Žalobce upozorňuje na skutečnost,

že toto rozhodnutí se netýká rozhodnutí o vrácení cla ručiteli, které byly předmětem napadeného rozhodnutí, což je také jedna z odvolacích námitek v tomto dosud neskončeném řízení. V souladu se zásadou hospodárnosti měl žalovaný otázku úroku z přeplatku (způsobem popsáným v této žalobě) vyřešit a rozhodnutí celního úřadu změnit již v napadeném rozhodnutí.

Ve třetím žalobním bodu žalobce namítá, že žalovaný pochybil i tím, že změnil právní hodnocení užitě v rozhodnutí prvního stupně (důvody vrácení cla, rozdělení na clo a daň z přidané hodnoty, aplikace § 42 zákona č. 588/1992 Sb.) a nedal žalobci možnost se s tímto novým právním posouzením před vydáním napadeného rozhodnutí seznámit a případně vznést proti tomuto právnímu posouzení argumenty (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2005, č. j. 5 Afs 33/2003-82).

Ve čtvrtém žalobním bodu žalobce poukazuje na to, že žalovaný ve svém rozhodnutí vůbec neodůvodnil, proč změnil rozhodnutí tak, že rozepsal celkovou částku zvlášť na clo a zvlášť na daň z přidané hodnoty, a proč doplnil do výroku odkaz na § 42 zákona č. 588/1992 Sb. Rovněž neodůvodnil, proč v otázce úroku z přeplatku aplikuje celní předpisy i na vrácení daně z přidané hodnoty. V tomto ohledu je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné a nedovoluje žalobci posoudit správnost závěrů žalovaného a jím provedených změn rozhodnutí.

Žalobce navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí.

Ve vyjádření k obsahu žaloby žalovaný setrval na svém stanovisku uvedeném v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Celní orgány nepostupují v otázce vrácení úroků podle § 64 zákona o správě daní a poplatků, neboť to vylučuje § 320 celního zákona. Žalovaný dále uvádí, že i kdyby postupoval dle § 64 zákona o správě daní a poplatků, nemohlo rozhodnutí o vrácení zahrnovat vrácení úroků, neboť úrok lze vrátit, až kdy je známa výše přeplatku. O úrocích by nemohl rozhodnout ani odvolací orgán, neboť by tím byla žalobci upřena možnost podat odvolání do výroku o úrocích. Pokud jde o námitku, že žalovaný změnil rozhodnutí prvního stupně, aniž by se k tomu mohl žalobce vyjádřit, uvádí žalovaný, že nedošlo ke změně dotýkající se výše vrácené celkové částky, ale jen k rozepsání vrácené částky na clo a daň z přidané hodnoty a v návaznosti na to k doplnění ustanovení použitých celních předpisů. Tímto postupem nemohl být žalobce dotčen ve svých právech. K námitce nepřezkoumatelnosti žalovaný konstatuje, že uvedené změny jsou v odůvodnění napadeného rozhodnutí konstatovány a že jejich podstata je natolik logická a srozumitelná, že není třeba bližšího vysvětlování.

Žalovaný navrhuje zamítnutí žaloby.

Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán [§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, (dále jen „s. ř. s.“)], a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

U prvního žalobního bodu soud v první řadě vážil, zda v posuzované věci měl být aplikován § 64 zákona o správě daní a poplatků a zda tedy žalobci vůbec svědčilo právo na úroky z prodlení z neoprávněně vyměřené a zadržované daně.

Tuto otázku již řešil rozšířený senát Nejvyššího správního soudu, a to v usnesení ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 Afs 59/2010-143 (www.nssoud.cz). Rozšířený senát předně poukázal na to, že jiný právní stav tu byl do 30. 6. 2002 a jiný po tomto datu do 30. 4. 2004:

„20. Celní zákon ve znění do 30. 6. 2002 rozlišoval cla a daně. Pod pojem „clo“ byly daně podřazeny pro případ zajištění celního dluhu a promlčení práva vymáhat nedoplatek (§ 323 odst. 1). Daně tedy podléhaly režimu cla při užití k § 254 až § 282 celního zákona. Ustanovení § 286 odst. 1 celního zákona pak upravovalo pouze vrácení dovozního a vývozního cla. Celní zákon ve znění do 30. 6. 2002 tedy neupravoval vrácení daní a nedefinoval (až na konkrétní výjimky) clo tak, že by jím byly rozuměny i daně. Podle § 291 odst. 1 celního zákona platilo, že vrátil-li celní úřad dovozní nebo vývozní clo nebo úrok z prodlení jím předepsaný v době splatnosti cla, není povinen platit úroky. Celní úřad však úrok zaplatí, jestliže: a) rozhodnutí o vrácení cla nerealizoval do jednoho měsíce ode dne jeho doručení, b) rozhodnutí, jímž se nepovoluje vrácení cla, bylo po podání odvolání prohlášeno za neplatné. Vrácení úroků při vrácení cla bylo tedy zákonem pojato jen jako určitá sankce spojená s postupem celních orgánů při vrácení cla.

21. Zásadní změnu ve vztahu k předložené otázce přinesl zákon č. 1/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů; ten daně podřadil pro účely celého celního zákona pojmu „clo“ (srovnej § 323 odst. 1 celního zákona ve znění účinném od 1. 7. 2002). Znění § 286 odst. 1 a § 291 odst. 1 zůstalo beze změn, ovšem vztahovalo se již i na daně.“

Rozšířený senát následně navázal vlastním právním posouzením (zvýraznění provedl zdejší soud):

„22. Vrácením cla podle § 286 odst. celního zákona se nemění charakter zaplacené částky. Jedná se o clo, které nebylo dlužno a nemělo být vybráno. Proto se také vrací podle celního zákona. Ustanovení § 291 odst. 1 navazuje na § 286 odst. 1 celního zákona. Nelze tak přisvědčit názoru krajského soudu, že úhrada úroků je možná proto, že vracená částka není clem a tudíž se nemůže postupovat podle celního zákona. Z rozhodné právní úpravy je zřejmé, že podle § 291 odst. 1 celního zákona ve znění před i po novele provedené zákonem č. 1/2002 Sb. nebylo možné při vrácení cla přiznat úroky.

23. Jiný závěr nelze dovodit ani při konfrontaci celního zákona ve znění do 30. 6. 2002 s celním kodexem Společenství (nařízení Rady EHS č. 2913/92), k němuž lze přihlížet právě proto, že jsou posuzována ustanovení českého právního předpisu přijatá nepochybně za účelem sblížení českého práva s právem Evropských společenství (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2005, č. j. 2 Afs 92/2005- 45). Institut vrácení cla je v celním kodexu upraven v čl. 241 a podle něho celní orgány nejsou povinny platit úroky při vrácení dovozního nebo vývozního cla nebo úvěrového úroku či úroku z prodlení vybraného při zaplacení cla, ledaže rozhodnutí o vyhovění žádosti o vrácení cla nebylo vykonáno do tří měsíců od jeho přijetí. Úroky mohou být rovněž placeny, pokud tak stanoví vnitrostátní předpisy.

24. Celní zákon vylučuje povinnost státu platit úroky při vrácení cla. Podstatné přitom je, co v sobě pojem „clo“ zahrnuje. S účinností od 1. 7. 2002 spadaly pod tento pojem i daně; po tomto datu se tedy výluka úhrady cla vztahovala i na daně v souvislosti se clem uhrazené a spolu s ním vrácené.

...

29. Pokud jde o neoprávněně uhrazené clo v této době a o clo uhrazené po 1. 7. 2002 (kdy daně se clem hrazené spadaly pod pojem clo), platí zde výhradně celní předpisy, a tedy placení úroku bylo vyloučeno. To však neznamená, že újmu, kterou celní dlužník utrpěl úhradou cla, které po právu být hrazeno nemělo, nemůže být kompenzována. K tomu slouží zákon č. 82/1998 Sb. provádějící čl. 36 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má každý právo na náhradu škody způsobené mu nezákonným rozhodnutím soudu, jiného státního orgánu či orgánu veřejné správy nebo nesprávným úředním postupem. S nemožností dispozice s určitou peněžní částkou jistě může být spojena škoda, a to nejen škoda spočívající v ušlém úroku. Tento nárok na náhradu vzniklé škody však lze uplatnit pouze postupem podle označeného zákona, včetně případné žaloby v občanském soudním řízení.

30. Obecně lze ve vztahu k nezbytnosti odškodnění subjektů, jimž stát neoprávněně zadržoval peněžní prostředky v souvislosti s rozhodnutím následně zrušeným poukázat i na judikaturu na tohoto soudu. Tak rozsudky ze dne 21. 7. 2010, č. j. 1 Afs 38/2010 – 100 a ze dne 12. 8. 2010, č. j. 1 Afs 52/2010 – 180 byl přiznán nárok na úrok subjektům, jimž byla uložena pokuta.“

V nyní posuzované věci bylo clo a daň z přidané hodnoty uhrazeny žalobcem coby ručitelem na základě rozhodnutí vydaných Celním úřadem Beroun dne 15. 4. 2004. Jedná se tak o neoprávněně uhrazené clo po 1. 7. 2002 (kdy daně se clem hrazené spadaly pod společný pojem clo). Na základě citovaného usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu je na takovouto situaci vyloučeno aplikovat § 64 zákona o správě daní a poplatků a platí zde výhradně celní předpisy. Žalobce se tudíž mylí, pokud dovozuje použitelnost § 64 zákona o správě daní a poplatků na posuzovaný případ. Toto ustanovení zde aplikovat nelze a žalobce nemá právo na úroky při vrácení cla (roz. cla i daně z přidané hodnoty). První žalobní bod tak nemohl soud shledat úspěšným.

Pokud jde o druhý žalobní bod, i v něm se žalobce dovolává aplikace § 64 zákona o správě daní a poplatků. Již bylo řečeno, že aplikovatelnost tohoto ustanovení na posuzovanou věc nepřipadá na základě usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu v úvahu. Pokud jde o poukaz žalobce, že v souladu se zásadou hospodárnosti měl žalovaný otázku úroku z přeplatku vyřešit a rozhodnutí celního úřadu změnit již v napadeném rozhodnutí a že neměl vést samostatné řízení, lze odkázat na argumentaci soudu vyslovenou k předchozímu žalobnímu bodu (včetně citace usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu). Jestliže žalobce nemá posuzované věci na úroky z prodlení vůbec právo, nemohl být nikterak zkrácen tím, pokud tomu korespondující výrok žalovaný nepojal do svého rozhodnutí v napadeném rozhodnutí, ale ponechal jej na samostatné řízení. Proto nemůže soud shledat důvodným ani druhý žalobní bod.

Ve třetím žalobním bodu žalobce namítá, že žalovaný, který přistoupil ke změně rozhodnutí prvního stupně, měl před vydáním napadeného rozhodnutí seznámit žalobce s novým právním posouzením.

Změna rozhodnutí prvního stupně spočívala v tom, že odkaz ve výroku na čl. 239 odst. 1 celního kodexu Společenství byl nahrazen odkazem na § 286 odst. 1 zákona č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění platném v době vyměření dovozního cla a daně z přidané hodnoty. Zároveň žalovaný všechna rozhodnutí změnil tak, že celkovou vrácenou částku rozepsal zvlášť na clo a na daň z přidané hodnoty. U vrácení daně z přidané hodnoty doplnil text: „Vrácení daně z přidané hodnoty se provádí za použití celních předpisů ve smyslu ust. § 42 zákona č. 588/1992 Sb.“.

Dle názoru soudu je změna rozhodnutí prvního stupně ryze formálního charakteru, bez jakéhokoli zasažení hmotněprávního postavení žalobce, ať již přímého (hmotněprávní postavení žalobce by se změnilo) nebo nepřímého (hmotněprávní postavení žalobce by se nezměnilo, ale zaznamenání hodně by se změnilo věcné posouzení jeho postavení). V tomto ohledu soud považuje za nepřiléhavý odkaz žalobce na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 5. 2005, č. j. 5 Afs 33/2003-82. V případě řešeném v citovaném rozsudku se jednalo o doplnění dokazování v odvolacím řízení a na jeho základě došlo k jinému právnímu posouzení věci; nyní však došlo jen k nepodstatným formálním změnám, které nijak významně nemění právní posouzení věci. Změnou provedenou odvolacím orgánem tak žalobce nijak nemohl být zkrácen ve svých právech. Ostatně žalobce v podané žalobě ani nevznáší žádné námitky, které by se vztahovaly ke změnám provedeným odvolacím orgánem. Nedůvodným soud proto shledal i třetí žalobní bod.

Ve čtvrtém žalobním bodu žalobce namítal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, neboť žalovaný neodůvodnil, proč změnil rozhodnutí tak, že rozepsal celkovou částku zvlášť na clo a zvlášť na daň z přidané hodnoty, a proč doplnil do výroku odkaz na § 42 zákona č. 588/1992 Sb. Rovněž neodůvodnil, proč v otázce úroku z přeplatku aplikuje celní předpisy i na vrácení daně z přidané hodnoty.

Soud připouští, že v odůvodnění napadeného rozhodnutí je rozepsání celkové částky zvlášť na clo a zvlášť na daň z přidané hodnoty a doplnění výroku o odkaz na § 42 zákona č. 588/1992 Sb. zmíněno jen velmi stručně a spíše je toliko konstatováno než vysvětleno. S ohledem na ryze formální charakter těchto změn (popsaný soudem v rámci posouzení předchozího žalobního bodu) však má soud za to, že strohost zdůvodnění nijak žalobce nepoškozuje. Žalovaný sice měl uvedené změny více vysvětlit, avšak absence této argumentace napadené rozhodnutí nečiní nepřezkoumatelným, neboť tyto změny nikterak nezasahují hmotněprávní postavení žalobce a v kontextu s ostatními částmi rozhodnutí včetně rozhodnutí prvního stupně mají jen marginální charakter. Totéž lze vztáhnout i k tomu, proč žalovaný aplikuje celní předpisy na vrácení daně z přidané hodnoty; nadto takový postup vyplývá přímo z celního zákona, ve znění platném v době vyměření cla, podle jehož § 323 odst. 1 *pokud se v tomto zákoně a právních předpisech vydaných k jeho provedení užívá pojmu clo, rozumí se tím také daň a poplatky vybírané při dovozu a vývozu*. Ani závěrečný žalobní bod soud neshledal úspěšným.

Na základě uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce, jenž v řízení nebyl úspěšný, nemá na náhradu nákladů řízení právo. To by náleželo úspěšnému žalovanému, soud však z obsahu spisu nezjistil, že by mu náklady řízení nad rámec běžných výdajů vznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 30. ledna 2012

JUDr. Ludmila Sandnerová, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení: Matznerová, DiS.